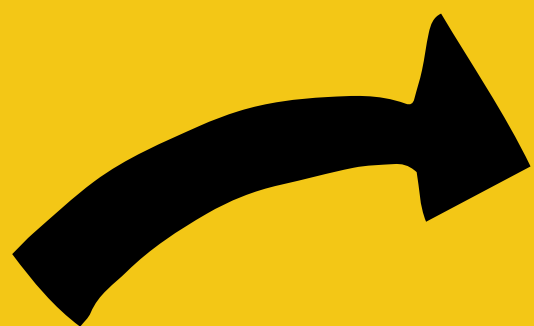

**Všechno, co potřebujete vědět
o vši dětské, na jednom místě.**

**Informace a rady ověřené
zkušeným parazitologem.**

**7 minut čtení a vši vás už nikdy
nezaskočí! Doma, ve třídě ani na
táboře.**

**Víme, jaké jsou nejčastější chyby
v odvšivování, jaké mýty o vších
mezi rodiči kolují a proč jsou jich
dětské kolektivy pořád plné.**

Kde se vši berou a jak se přenášejí **1.**

2. Stačí vědět 5 věcí a máte od vší pokoj

Jak vši vypadají a jak je ve vlasech poznat **3.**

4. Jak se vší a hnid zbavit a co proti vším opravdu zabere

5. Co při výskytu vší (ne)dělat

*Vši v Česku každoročně napadnou
přes půl milionu lidí*

1. Kde se vši berou a jak se přenášejí

Kde jsou děti spolu, tam se dřív nebo později vši objeví. Ve školkách a na základních školách vši dlouhodobě představují běžný problém.

Z tábora, školky nebo školy v přírodě se zavšivená vrací až polovina dětí. Veš dětská by pedagogy ani rodiče neměla děsit, ale ani zaskočit nepřipravené.

Vši se nejčastěji přenášejí **přímým tělesným kontaktem**. Přímo z hlavy na hlavu obvykle přeलेze dospělá oplodněná samice vši a do vlasů naklade vajíčka, kterým se říká **hnidy**.

Dítě tak má ve vlasech rovnou celou novou vší rodinu a snadno je předá spolužákům i svým dospělákům.

Stačí společné **hraní, čtení, pomazlení nebo spaní**, zkrátka mít hlavy chvíli u sebe. Občas přitom můžete najít i veš bez hnid, a naopak hnidy bez vší.

Výjimečně se lze vešminakazit tzv. sekundárním přenosem, to znamená například přes čepici, helmu na kolo, polštář, hřeben, ručník, opěrku hlavy v autobuse atp. Kontakt mezi zavšiveným předmětem a budoucím zavšiveným **ale musí být prakticky okamžitý**. Barvené vlasy, těhotenství nebo krátký sestřih rozhodně nejsou zárukou, že se vám vší vyhnou.

Pravda je, že někdo je na vší chytlavý, jiný méně, podobně jako je to s komáry nebo klíšťaty. Přenosu **živých hnid se bát nemusíte**. Dokud se vší vajíčka nevylíhnou, nikam se nestěhují, jsou k vlasům pevně přilepena.

**Vší se nejčastěji přenáší
přímým tělesným kontaktem**

2. Stačí vědět 5 věcí a máte od vší pokoj

1. Při odvšivení se musíte zbavit nejen vší, ale hlavně hnid! Na to je nejlepší patentovaný **Kouzelný všiváček**, má na zubech **600 vybroušených mikrospirál**, které spolehlivě zachytí i ty nejmenší vší a hnidy.
2. Šampon proti vším nutně nepotřebujete a jedna jeho aplikace rozhodně nestačí. **Kouzelný všiváček** spolehlivě funguje i s **běžným kondicionérem**.
3. Prát a deratizovat celou domácnost kvůli vším nemusíte, mimo hlavu dlouho nepřežijí. Dominantní je **přímý přenos z hlavy na hlavu**.

Rozdíl je 600 patentovaných mikrospirál za zubech hřebenu

4. Nejlepší prevence proti vším je pravidelná kontrola vlasů. Zahnat vši pomůže i **esenciální olej citriodora** nebo přírodní repelenty. Případně vlasy ostříhat na 8 milimetrů a méně.

5. Veš dětská žádné nemoci nepřenáší, ale **pedikulóza** (odborně zavšivení, výskyt vší) školský zákon klasifikuje jako infekční onemocnění. Rodiče by měli **vši nahlásit** a dítě do třídy vrátit, až když ve vlasech nemá žádné vši ani hnidy. Pedagogové zase mají povinnost chránit bezpečnost a zdraví dětí při vzdělávání, takže při podezření na výskyt vší vám potomka pošlou domů.

Prát a deratizovat celou domácnost nemusíte, mimo hlavu vši dlouho nepřežijí

3. Jak vši vypadají a je jak ve vlasech poznat

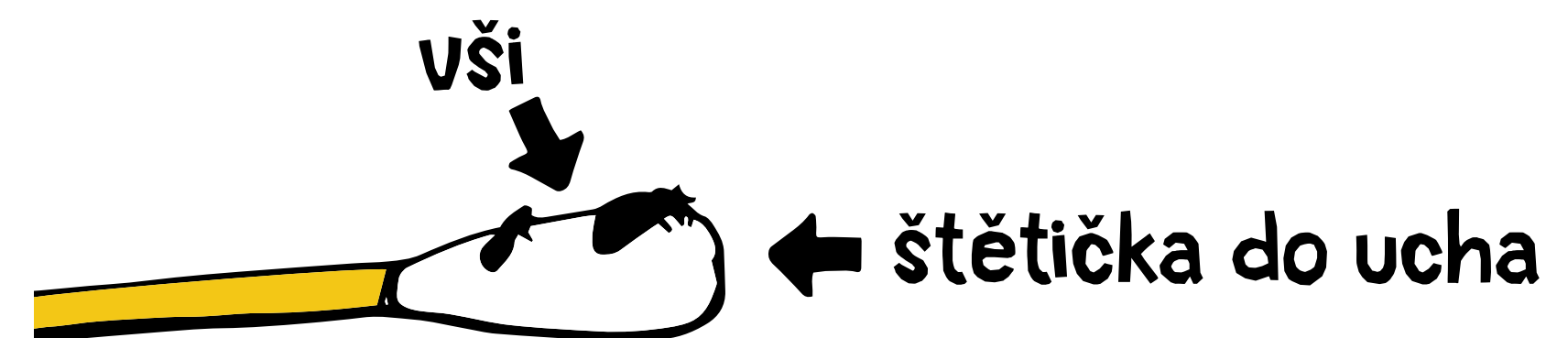
Když si obrázek vši dětské neboli hlavové vyhledáte na internetu, nejspíš se leknete. Vypadá hnusně, protože je tisíckrát zvětšená. Ve skutečnosti je dospělá veš velká jen jako zrnko kmínu (2-4 milimetry) a hnidy jako zrníčko sezamu i menší.

Veš dětská žije výhradně ve vlasech lidí, zvířata mají svoje druhy vší, od zvířat se vešmi nenakazíte, na rozdíl od blech. Veš neskáče ani nelétá, jen leze (a plave). Neutopíte ji ve sladké, slané ani chlorované vodě, **spíš si vši z bazénu donesete.**

Veš dětská je bezkřídlý hmyz jantarové barvy se třemi páry nohou s drápky, díky nimž se pevně drží ve vlasech, menší hlavou s kusadly, plochým tělem a větším zadečkem. Živí se lidskou krví, saje zpravidla každé 2-4 hodiny. Samička vši žije asi měsíc (samice o něco kratší dobu) a během té doby naklade **50 až 150 hnid!**

Vajíčka lepí na vlasy **těsně u pokožky hlavy**, aby se po vylíhnutí (za 7-11 dnů) mohly malé vši (říká se jim nymfy a jsou průsvitné) hned napít. Nymfy dospívají a začínají se množit přibližně za další týden.

Vši nejčastěji najdete v oblasti za ušima, na zátylku a vršku hlavy, občas i pod ofinou nebo na krku. Prvním a obvykle jediným příznakem zavšivení je svědění hlavy, **nejintenzivnější bývá v noci**. Děti si mohou stěžovat i na šimrání, to je od toho, jak vši lezou.

Když se dítě začne ve vlasech drbat víc, než je obvyklé, zbystřete a vlasy pro jistotu zkontrolujte. U delších vlasů je typickým příznakem pedikulózy (odborně zavšivení, výskyt vší) i zezadu pokousaný začervenalý krk.

Napoprvé není úplně snadné vši poznat, ve vlasech se pohybují rychle a nemusíte je vidět. Každopádně, když hlava svědí, v drtivé většině případů jde právě o vši.

Jestli máte problém rozlišit hnidy od lupů, zkuste **foukací test**. To něco naberte mezi palec a ukazovák a foukněte. Když odletí, jsou to lupy, když na bříškách prstů drží, jsou to hnidy.

**Vši najdete nejčastěji za ušima,
na vršku hlavy a na zátylku**

4. Jak se vši zbavit a co proti vším opravdu zabere

Abyste se zbavili vší, nestačí jen vlasy ošetřit šamponem na vši. **Na hnidy žádný šampon nezabere**, i když jejich výrobci často tvrdí opak. A pokud se nezbavíte **hnid**, za týden vás čeká odvšivovací opáčko. Když zavšivené dítě jen ošamponujete, ale hnidy jste z vlasů neodstranili, zůstává pro ostatní stále zdrojem nákazy pedikulózou a zpátky do kolektivu nepatří.

Nedostatečně odvšivení je hlavní důvod, proč jsou některé školky a školy pořád plné vší. Děti si vši předávají pořád dokola. Ani obyčejný všiváček (speciální hřeben na vši s hustými zuby) obvykle **všechny hnidy nezachytí**. Můžete je vybírat ručně (stahovat z vlasů nehty, pinzetou nebo vystříhávat nůžkami), ale je to pracné a neefektivní. Rychlejší a účinnější řešení je na vyčesání zavšivených vlasů použít **Kouzelný všiváček**. Jediný hřeben na vši, který hnidy spolehlivě zachytí. Má na to patent – **600 mikrospirál na zubech hřebenu**.

Navíc funguje **i bez šamponu a chemie**, jen s běžným kondicionérem. S Kouzelným všiváčkem se vši a hnid zbavíte hned napoprvé, šetrně a bez zbytečné chemie. Na internetu najdete **skoro tisícovku nadšených recenzí** rodičů, kterým už tenhle hřeben pomohl zbavit se vší.

A jak šampony fungují?

Účinnou složkou běžných šamponů na vši jsou silikonové oleje, které mají vši zadusit. Žádné insekticidy, které se na hubení vši používaly dřív, už v nich nenajdete. Proti některým (permetriny) si vši vybudovaly odolnost, jiné byly pro použití na lidech zakázány kvůli riziku poškození zdraví.

Citlivou dětskou pokožku ale silikonů často dráždí a vysušují, hlava pak může dítě svědit ještě týdny a místo vši **budete řešit lupy**.

Proti vším můžete na vlasy aplikovat i nejrůznější zábaly à la babské rady. Nejčastěji se používá olej, ocet a líh (alkohol), nebo jejich kombinace.

Vši se možná zbavíte, ale hnidy zase přežijí. **Bez likvidace hnid to prostě nefunguje**. Na vši nezabírá ani barva na vlasy, přípravky ze zverimexu či petrolej (na ten rovnou zapomeňte, možná alergická reakce za to riziko nestojí). **Žehličkou** na vlasy se zase nedostanete až těsně k hlavě, kam vši hnidy kladou.

5. Co při výskytu vší (ne)dělat

Když dítě chytí vši, zásadní je zbavit se **nejen vší, ale i hnid**. Jak na to, je popsáno výše v kapitole **Jak se vší zbavit**. Pedagogové mají v souladu se zákonem povinnost zavšivené dítě vyloučit z kolektivu (poslat domů ze školky a školy, ale klidně i letního tábora), aby ochránili zdraví ostatních dětí.

Naopak rodiče by výskyt vší u potomka měli ve své třídě nahlásit. Instrukce nesmějí zveřejnit konkrétní jména, jen o výskytu vší informují ostatní rodiče. Kvůli vším nemusíte prát a deratizovat celou domácnost.

Veš totiž mimo hlavu dlouho **nepřežije**, podchladí se, dehydratuje a už není schopná sát alias uchytit se zpátky ve vlasech. Vši jsou mezi dospěláky citlivé téma, problém řada z nich spojuje s nedostatečnou hygienou: „Kdo má vši, je špindíra“, nebo „Moje dítě má vši, jsem špatná matka“. **To je ale velký omyl!**

Veš dětská s tím nesouvisí, nedostatečná hygiena se týká vši šatní. Veš dětská má naopak radši myté vlasy, protože v nemytých se jí **špatně pohybuje**.

Nejlepší prevencí proti vším je pravidelná kontrola vlasů. **Kouzelný všiváček** je užitečným pomocníkem nejen při akutním odvšivení, ale **právě i při prevenci a kontrole vlasů**.

Stačí mokré vlasy pročísnout, ideálně pravidelně po každém mytí, od ucha dozadu na krk a vrškem hlavy (když vši jsou, tak vždy hlavně tady). Na zubech hřebenu hned uvidíte, kdyby tam nějaká veš nebo hnida byla. Pokud ano, do vlasů jen přidáte **kondicionér** a vyčesete je pořádně.

100% ochranu proti vším vám bohužel nezajistí žádný přípravek – ani přírodní, ani ty chemické. Esenciální oleje a přírodní repelenty však pomohou vši odpudit.

Jen pozor, často doporučovaný **tea tree olej už na vši účinný není**, zvykly si na něj.

Lepší je **citriodora** alias citronovonný eukalyptus. Lze ji nakapat do jakéhokoli rostlinného oleje a každé ráno dětem před odchodem do třídy máznout dozadu za uši.

U dlouhých vlasů pomůže vyhnout se vším, nepouštět dítě do kolektivu s rozpuštěnými vlasy, ale **zaplést je do copu, culíku, zasponkovat**. Případně můžete vlasy ostříhat, pod 8 milimetrů se na nich vši už neudrží.

Podrobnější informace o vších najdete v knize Jana Votýpky a kol. „**O parazitech a lidech**“, která získala cenu Magnesia Litera 2019 za naučnou literaturu a ve **Sborníku o ektoparazitech lidí**, který je volně ke stažení na stránkách České parazitologické společnosti

až 150 hnid →

Autor:

Mgr. Kateřina Boušová/BEZvší

www.BEZvsi.cz

odborný konzultant:

Doc. RNDr. Oleg Ditrich, CSc. / Biologické centrum AV ČR, v.v.i.,
Parazitologický ústav